

การพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษา
สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
The Development of Piano Practice Skills According to Dalcroze's Concept
of Music Education Students at the Music Education Department,
Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

เอกชัย ธีรภักดิ์สิริ*

Akachai Teerapuksiri*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: akachai.tp@bru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

28 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

29 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

26 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนก่อนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยเป็นการวิจัยแบบผสม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่รายวิชาปฏิบัติเปียโน 7 สาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.86 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 4) แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.90 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษามีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน ได้แก่ ด้านทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก คุณค่าที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ, การปฏิบัติเปียโน, แนวคิดของ Dalcroze, นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the study were 1) to compare piano practice skills before and after lessons, 2) to compare academic achievement before and after lessons, and 3) to study satisfaction with the learning arrangements for the piano practice course. It is a mixed research method that collected data from the sample group of 14 students in the Piano Practice 7, the subject of the Music Education Department using a simple random sampling method. The research tools included 1) an academic achievement test, which had a consistency index value of 0.86, 2) an in-depth interview form, 3) a classroom learning management assessment form, which had a consistency index value of 0.84, 4) a piano practice skills test which had a consistency index value of 0.84, and 5) a satisfaction assessment with learning management which had a consistency index value of 0.90. The statistics used in data analysis included basic statistics such as averages, standard deviations and percentages. The statistics used were t-tests. The results revealed that 1) students in the music education department had scores for measuring piano practice skills courses according to Dalcroz's concept after studying was significantly higher than before studying at the 0.05 level, 2) there was an average achievement score for piano practice skills according to Dalcroz's concept. After studying, which significantly higher than before at the 0.05 level, and 3) Music Education students were satisfied with the learning management of the piano practice course was at higher level, and each aspect; skills' level was at the highest level. They were learning management plans, content, and learning activities, learning media, benefits from learning management, measurement, and evaluation were at high level. The value obtained from research could be used to promote and develop students' increased academic achievement.

Keywords: Development Skills, Piano Practice, Dalcroze Concept, Music Education Students

บทนำ

การศึกษาถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศได้ เพราะการศึกษาที่ดีจะเป็นการพัฒนาบุคคลในสังคมให้พัฒนาประเทศชาติต่อไป อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นผู้กำหนดความเป็นไปในหลาย ๆ ด้าน เพราะในโลกยุคใหม่ การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ ในด้านของเศรษฐกิจที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถเป็นฐาน (Knowledge-based Economy) ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้อง

มีการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และรักในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา (นิชาพิชญ พละบุรี, 2562) นอกจากนั้น การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีถือเป็นอีกหนึ่งสาขาวิชาที่กำลังได้รับการนิยมจากสังคมอย่างแพร่หลาย ซึ่งดนตรีถือเป็นศิลปะที่มีความน่าสนใจมาอย่างยาวนานจนถึงยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงเป็นโลกแห่งเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาทางด้านดนตรีที่มีการพัฒนาอย่างมาก มีการทดลองเพื่อแสวงหาดนตรีในรูปแบบใหม่ ๆ การคิดค้นวิธีการจัดการเรียนการสอนดนตรีแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ให้มีความทันสมัยและมีความก้าวหน้าให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง (นันทพร ตรรกไพจิตร, 2559) ซึ่งทักษะทางการปฏิบัติเปียโนของดัลโครซ (Dalcroze) จึงถือเป็นทักษะที่พัฒนาขึ้นตอนจากง่ายมาหายากตามการพัฒนาการของผู้เรียน โดยการให้ความสำคัญกับระบบประสาททางต่าง ๆ อาทิ จังหวะ ระดับเสียง และความแตกต่างของเสียง โดยใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) การสอนของโซลเฟจ (Solfege) และการใช้กิจกรรมอิมโพรไวเซชัน (Improvisation) เป็นสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องที่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวะเพื่อทำให้การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี โดยการเคลื่อนไหวของดัลโครซ (Dalcroze) มีความเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่กับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวทางด้านร่างกายจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางด้านดนตรีได้ ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ 1) การเคลื่อนไหวให้เข้ากับเวลา 2) การเคลื่อนไหวให้เข้ากับที่ว่าง และ 3) การเคลื่อนไหวที่ให้แรงที่เหมาะสม (เมธาวี นิยมสุข, 2562) สำหรับวิธีการสอนตามแนวคิด Dalcroze (Dalcroze Method) มีความสอดคล้องไปกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านทักษะการร้องเพลง และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นฐานของดนตรีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ดนตรีในขั้นต่อ ๆ ไปและในการเรียนการสอนยังมีความสนุกสนาน น่าสนใจ เพราะผู้เรียนจะสามารถแสดงออกทางร่างกายได้อย่างสร้างสรรค์ได้อีกด้วย (นิชาพิชญ พละบุรี, 2562) ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนจึงควรเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนามนุษย์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และสามารถส่งเสริมทักษะด้านการปฏิบัติจริงให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เกษมสันต์ トラซู, 2564) โดยการจัดการเรียนการสอนทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาศาสาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติ

ทางด้านดนตรี ส่งผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนทางด้านดนตรีอื่น ๆ อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติเปียโนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเทคนิคการเล่นเปียโน โดยหลักการพื้นฐานของ Dalcroze มีกิจกรรมการสอนคือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ที่ใช้เป็นหัวใจในการพัฒนาทักษะผู้เรียนดนตรี

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจทางด้านจังหวะของดนตรีที่ดีแล้วนั้น สามารถนำไปสู่การฝึกปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเข้าใจการปฏิบัติเปียโนสามารถต่อยอดและนำไปประยุกต์ใช้กับการฝึกปฏิบัติเปียโนในที่ชั้นสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

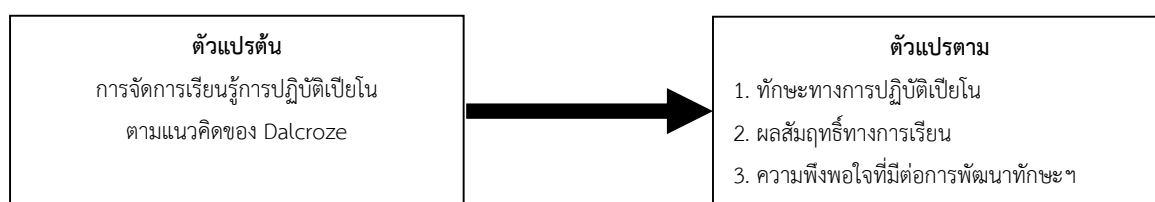
1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เรียนในรายวิชาปฏิบัติการเปียโน 1-7 จำนวน 30 คน (สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1.2.1) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่รายวิชาปฏิบัติเปียโน 7 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักศึกษาที่เรียนผ่านรายวิชาปฏิบัติการเปียโนครบทุกรายวิชาตั้งแต่รายวิชาการปฏิบัติการเปียโน 1 ถึงรายวิชาการปฏิบัติการเปียโน ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการปฏิบัติทักษะทางการปฏิบัติเปียโนครบทุกรายวิชา โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และ 1.2.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 2.1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโน และทำการวิเคราะห์เนื้อหาหาทฤษฎีต้นตอและชุดการสอนเปียโนจากหนังสือ ตำรา งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2.2) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา 2.3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยสร้างเป็นคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีคำตอบที่ถูกต้องข้อละ 1 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ หากตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยแบบทดสอบ ประกอบด้วย เนื้อหา ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเปียโน ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมร่างกายก่อนเรียนเปียโน ความรู้เกี่ยวกับโน้ตดนตรีตะวันตก ยุคสมัยของบทเพลง และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเปียโน 2.4) ตรวจสอบแบบทดสอบ และนำเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง 2.5) นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง 2.6) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนี ความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่า IOC เลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 จึงถือว่าเป็นข้อสอบ ที่ใช้ได้ ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ ถ้าข้อใดใช้ไม่ได้ผู้วิจัยจะตัดทิ้งไป จากการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติ เปียโน พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 2.7) นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบ ผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบ เพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 2.7.1) ค่าความยากง่ายรายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยเลือกข้อที่มีความยากง่ายรายข้อ (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และยังมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่า แบบทดสอบประเมินความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเกี่ยวกับความรู้เปียโน มีค่า ความยากง่ายรายข้อ (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.23 (แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบสามารถนำไปใช้ในการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ก่อนเรียนและ หลังเรียนเกี่ยวกับความรู้เปียโนของผู้เรียนได้ และ 2.7.2) นำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (r_{tt}) ทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 หรือ 95% และ 2.10) จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จำนวน 30 ข้อ แล้วนำข้อสอบมา เป็นแบบทดสอบฉบับจริง โดยเน้นรูปแบบการพิมพ์ที่มีความถูกต้อง ประณีต และมีคำชี้แจงที่ละเอียด ชัดเจน

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1) ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการวัด ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่พัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้เปียโนหรือใช้กิจกรรมการสอนแบบใด 2.2) กำหนดความหมายหรือนิยาม คุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาสอบถามเรื่องข้อมูลและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เปียโน ว่ามีวิธีการสอนและเทคนิคแบบใดบ้าง 2.3) จัดทำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ โดยการตั้งประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์เพื่อให้สอดคล้องกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำไปใช้ประกอบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze และ 2.4) นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 3.1) ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการปฏิบัติเปียโนจากตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม 3.2) ศึกษาแบบแผนการจัดทำชุดการสอนของทีศนา แคมมณี (2558) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 3.3) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้โดยจัดลำดับความสำคัญของผลการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจัดทำเกณฑ์การประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดในการพัฒนาทักษะเปียโน 3.4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติการสอนตามแนวคิดของ Dalcroze ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากขั้นตอนหลักตามแนวคิดของ Dalcroze และข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดนตรีศึกษา (คณาภรณ์ รัศมีมารีย์, 2550) รวมทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หลักการสอนดนตรีตามแนวคิด Dalcroze 2) การฝึกทักษะจังหวะทางดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze 3) เทคนิคการฝึกการร้องโน้ตเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4) การฝึกคุณภาพของเสียงระดับเสียงในการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze และ 5) การตีความบทเพลงและการบรรเลงเพลงเปียโนตามแนวคิด Dalcroze 3.5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และพิจารณาตามแบบประเมินค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) โดยกำหนดให้มีระดับการประเมินเป็น 5 4 3 2 และ 1 คะแนน ซึ่งหมายถึงระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และต้องปรับปรุง ตามลำดับ ผลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ 3.6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติจริง

4. แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 4.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4.2) กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินตรวจรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze เพื่อประเมิน

ความเหมาะสมโดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ แนวคิดหลักของรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน โครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลและเอกสาร 4.3) จัดทำโครงร่างแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเจตคติต่อการเป็นครู และด้านผลการจัดการเรียนรู้ 4.4) นำแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้อง เหมาะสมของรูปแบบการสอนและขอคำแนะนำเพิ่มเติมที่ต้องการให้ปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 4.5) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่า IOC เลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 จึงถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ถือว่าเป็นแบบประเมินที่ใช้ไม่ได้ ถ้าข้อใดใช้ไม่ได้ผู้วิจัยจะตัดทิ้งไป จากการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของร่างหลักสูตรที่ยอมรับได้คือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปถ้าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยจะขอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

5. แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 5.2) กำหนดเนื้อหาที่จะสอน และวัตถุประสงค์การสอนรายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการเคลื่อนไหว ทักษะด้านการอ่าน ทักษะด้านการเล่น และทักษะด้านการสร้างสรรค์ แล้วนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน 5.3) สร้างแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรูบริกสกอร์ (Rubrics Score) โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 80 5.4) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze นำเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 5.5) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัย นำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 5.6) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบเพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 5.6.1) ค่าความยากง่าย รายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยเลือกข้อที่มีความยากง่ายรายข้อ (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.20 และยังมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าอำนาจจำแนกดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าความยากง่าย รายข้อ (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.77 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.23 แสดงให้เห็นว่าแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze สามารถนำไปใช้ในการวัดทักษะเพื่อประเมินทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของผู้เรียนได้ 5.6.2) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโน จำนวน 10 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (r_{tt}) ทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson: KR) ใช้สูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 หรือ 85% 5.7) จัดทำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ฉบับจริง จำนวน 10 ข้อ แล้วนำมาเป็นแบบวัดทักษะฉบับจริง โดยเน้นรูปแบบการพิมพ์ที่มีความถูกต้อง ประณีต และมีคำชี้แจงที่ละเอียดชัดเจน

6. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน ผู้วิจัย ดำเนินการ ดังนี้ 6.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6.2) กำหนดเนื้อหาที่ต้องการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน 6.3) สร้างข้อคำถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหา 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ได้ข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับบรรยายและสรุปผลการวิจัย แล้วนำคะแนนไปหาค่าเฉลี่ย 6.4) วิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาโดยใช้สูตรการหาค่า IOC เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพึงพอใจ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ 6.5) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบประเมินความพึงพอใจกับพฤติกรรมที่แสดงความพึงพอใจได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 23 ข้อ ไปทดลอง (Try-out) กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 30 คน 6.6) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกดนตรีตะวันตก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 6.6.1) นำแบบประเมินไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlation ซึ่งความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.708-0.986 ซึ่งสอดคล้องกับ Rovinelli and Hambleton (1977) แสดงให้เห็นว่าค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่ารายข้อของแบบประเมินมีความสอดคล้องกันระหว่างรายข้อของแบบประเมินกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และ 6.6.2) นำแบบประเมินไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.722-0.917 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair et al. (2006) แสดงให้เห็นว่าค่า Alpha มากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ และ 6.7) จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คะแนนผ่านการประเมินโดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 4.1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินทักษะและความรู้ก่อนการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ 4.2) จัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อจะดำเนินการสัมภาษณ์โดยวิธีการเจาะลึก (In Depth Interview) แบบตัวต่อตัวจำนวน 1 ครั้ง โดยครั้งแรกสัมภาษณ์ช่วงในช่วงเดือน มกราคม 2566-มีนาคม 2566 กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 4.3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติการสอนตามแนวคิด Dalcroze ที่ได้ปรับปรุงมาจากขั้นตอนหลักตามแนวคิดของ Dalcroze และข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดนตรีศึกษา รวมทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ไปใช้ใน

การจัดการเรียนการสอน 4.4) ดำเนินการประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4.5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินทักษะและความรู้หลังการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ และ 4.6) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการพัฒนา ทักษะ	N	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	14	50	24.00	1.88	13	29.718*	0.000
หลังเรียน	14	50	41.86	1.51			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษา มีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze สูงขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	14	30	6.43	1.79	13	34.505*	0.000
หลังเรียน	14	30	25.71	1.27			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน คือ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 25.71 ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 6.43 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมทางดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ตามลำดับ

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกปฏิบัติทางดนตรีของผู้เรียนอาจารย์ผู้สอนได้คิดค้นวิธีการเพื่อให้นักเรียนฟังท่วงทำนองก่อน แล้วลงมือฝึกปฏิบัติพร้อมกันไปอย่างช้า ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย โดยผู้สอนคอยควบคุมจังหวะและทำนองให้ และเน้นย้ำให้ผู้เรียนนำไปฝึกปฏิบัติในเวลาว่างเพื่อให้เกิดความชำนาญมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปริยัติ นามสง่า และคณะ (2562) ที่พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ทักษะการปฏิบัติทางดนตรีของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนอาจารย์ผู้สอนมีการยึดหลักการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการสอนดนตรีที่สำคัญในหลักการของดัลโครซเพื่อนำมาใช้พัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพัฒน์ เทาเทา และคณะ (2564) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้น ม.4/9 โรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 18 คน มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 38.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 18.87 การทดสอบค่าทีเท่ากับ 3.76 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยเปียโนจำลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมสันต์ ตราชู (2564) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.96 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี

ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา ปฏิบัติเปียโน โดยรวมอยู่ในระดับมากและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เน้นการฝึกทักษะ ผู้เรียนได้ลงมือ ในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงเกิดความภาคภูมิใจและมีความพึงพอใจในการทำ กิจกรรมทางดนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของชินวัตร อ่อนส่น (2566) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ และการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.11 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากล ตามแนวคิดของดาลโครซอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีระ เดชคำภู (2560) ที่พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการเรียน วิชาดนตรีโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.41) ความพึงพอใจระดับมากที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมา ด้านครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.53) และสุดท้ายอยู่ในระดับมากคือ ด้านสื่อการสอนของ ชุดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.40)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด ของ Dalcroze ทำให้นักศึกษามีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนสูงขึ้น ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการผสมผสานทักษะทางดนตรีกับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการที่ดีขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การวัดและประเมินผลตรงกับลักษณะของกระบวนการจัด การเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมี การนำเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำทฤษฎีการสอนของคนอื่น ๆ เช่น หลักการสอนของออร์ฟ (Carl orff) หลักการสอนของโคดาไล (Zoltan Kodaly) นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีทดลองหา ประสิทธิภาพ และการเปรียบเทียบ วิธีการสอนดนตรีแต่ละวิธี

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze กับแนวคิด การสอนดนตรีในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกษมสันต์ ทรายชู. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณาภรณ์ รัชมีมารีย์. (2550). ชุดการเรียนการสอนสื่อเพื่อการเรียนรู้. สานิตปทุมวัน.
- ชินวัตร อ่อนสุน. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 19). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพัฒน์ เทาหา, ธีรสิทธิ์ กันยารอง และมุกิตา นาคเมือง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีเปียนโนโดยใช้เปียนโนจำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/9 โรงเรียนสรรพวิทยาคม. [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการระดับชาติสำหรับนักศึกษา ครั้งที่ 1 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 หน้า 266 - 271. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นันทพร ตรรกไพจิตร. (2559). การสร้างชุดการสอนเรื่องคอร์ตรายวิชาเปียนโนขั้นต้น กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านดนตรีลำปาง จังหวัดลำปาง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- นิชาพิชญ พละบุรี. (2562). การพัฒนาสื่อการสอนร้องเพลงตามแนวคิดดาลโครซ (Dalcroze Method) สำหรับเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). จามจุรีโปรดักท์.
- ปรียัติ นามสง่า, พงษ์พิทยา สัพโส และ พิทยวัฒน์ พันธะศรี. (2562). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียนโนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ว.มรภ, 13(3), 127-138.
- เมธาวิ นิยมสุข. (2562). การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2565, 14 กันยายน). รายชื่อนักศึกษาคณะครุศาสตร์. <https://oapr.bru.ac.th>.

สุธีระ เดชคำภู. (2560). *การพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6thed.). Pearson Prentice.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. McGraw-Hill.

Rovinelli, R.J. & R.K. Hambleton. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-referenced Test Item Validity, *Journal of Educational Research*, 49-60.